

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **Z. A.**, zast. Mgr. Davidem Obenrauchem, advokátem se sídlem Kopečná 987/11, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2019, č. j. KrÚ 48973/2019/ODSH/15, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 29. 1. 2020, č. j. 52 A 65/2019 - 39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Krajský úřad Pardubického kraje, odbor dopravy a silničního hospodářství (dále jen „žalovaný“) rozhodnutím ze dne 24. 6. 2019, č. j. KrÚ 48973/2019/ODSH/15, zamítl žalobcovo odvolání a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Vysoké Mýto, odboru dopravních a správních agend (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 5. 4. 2019, č. j. MUV/12409/2019 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím uznal správní orgán I. stupně žalobce vinným z přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, v platném znění (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterého se dopustil z nedbalosti tím, že dne 15. 11. 2017 v čase 11:54 hodin na silnici I. třídy č. 35 v km 137 (ve směru na obec Holice) jako řidič motorového vozidla značky Škoda Superb, registrační značky X, překročil nejvyšší dovolenou rychlost mimo obec o 51 km/hod. Žalobci byla uložena pokuta ve výši 5 000 Kč a zákaz řízení motorových vozidel na dobu 6 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí a dále povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

[2] Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 29. 1. 2020 žalobu žalobce zamítl.

[3] V první řadě se neztotožnil s jeho argumentem nedostatečně zjištěného skutkového stavu a nedostatečného odůvodnění rozhodnutí žalovaného.

[4] Dále se zabýval žalobní námitkou, podle které žalobce jednal v krajní nouzi, neboť rychlost překročil, protože spěchal za svou dcerou do mateřské školky, a to po telefonátu ze školky, ve kterém mu bylo sděleno, že jeho dcera *„silně zvrací, je malátná, bez barvy, volá rodiče“*. V tomto telefonátu mu bylo rovněž sděleno, že by měl brzy přijet, neboť nechtějí volat rychlou záchrannou službu, protože v takovém případě by musela jeho dcera do nemocnice sama, pouze s lékařem, pro ni neznámou osobou. Krajský soud stejně jako žalovaný neshledal, že by zde byly podmínky pro posouzení tohoto jednání jako jednání v krajní nouzi. Pro jednání v krajní nouzi musí být splněny tři základní podmínky, a to 1) přímo hrozící nebezpečí, 2) subsidiarita a 3) proporcionalita, přičemž nebyla splněna již podmínka první, existence přímo hrozícího nebezpečí. Jak vyplývá ze správního spisu, žalobce v přestupkovém řízení tvrdil, že nechtěl, *„aby dcera jela sanitkou sama s lékařem do nemocnice na vyšetření z důvodu špatných zkušeností z lékařského prostředí a z důvodů vyvolání stresové reakce dcery...“*, přičemž zdůrazňoval právě zmíněný telefonát učitelky z mateřské školky, který byl *„naléhavý a vystresovaný“*. Z podkladů předložených žalobcem dále vyplynulo, že lékařské ošetření bylo jeho dceři poskytnuto asi dvě hodiny po zmíněném telefonátu, nebyla hospitalizována.

[5] Telefonát sám o sobě nemůže být dostatečným důvodem pro přijetí závěru o tom, že v daném případě hrozilo přímo reálné nebezpečí ohrožení zdraví a života dcery, pokud by se její otec včas nedostavil a nedoprovodil ji k lékaři. Muselo by být totiž prokázáno, že je žalobcova přítomnost k zachránění života a zdraví dcery nezbytně nutná, což se nestalo. Kdyby byl dceřin zdravotní stav opravdu vážně ohrožen, jistě by učitelka v mateřské školce zavolala rychlou záchrannou službu a nečekala by na žalobcův příjezd, případně by sám žalobce na zavolání rychlé záchranné služby v telefonátu trval.

[6] Žalobcův postup lze lidsky jistě pochopit, nicméně jelikož není lékařem, stejně by nemohl svým příjezdem po odborné stránce vyřešit dceřiny zdravotní problémy. Pokud v přestupkovém řízení poukazoval na špatné zkušenosti z lékařského prostředí či na vyvolání stresové reakce dcery, tato tvrzení bez dalších důkazů nemohla být důvodem pro to, aby byla splněna výše uvedená první podmínka pro aplikaci krajní nouze. Proto správní orgány nepochybily, pokud nevyslechly učitelku z mateřské školky, neboť ani ona by nemohla na výše uvedeném nic změnit. Skutkový průběh celé situace, který předložil žalobce, nikdo nerozporuje, a ona by jej pouze potvrdila. Krajský soud dospěl k závěru, že nebylo prokázáno přímo hrozící nebezpečí, a nemohlo se proto jednat o jednání v krajní nouzi. Žalobce navíc rychlost překročil o 51 km/hod., a jeho strach o dceru nemůže převážet nad rizikem, které plyne z ohrožení bezpečnosti silničního provozu. Splněny by nebyly ani další podmínky krajní nouze, tedy její subsidiarita a proporcionalita. V dané situaci bylo možné zavolat rychlou záchrannou službu a odvrátit hrozící nebezpečí zdravotní újmy žalobcovy dcery jiným způsobem.

pokračování

[7] Z § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nový občanský zákoník“), upravujícího práva a povinnosti rodičů, spočívající v péči o dítě, zejména v péči o jeho zdraví, nelze dovodit, že by v případě převozu dítěte se zdravotními problémy k lékaři bylo nutné vždy vyžadovat přítomnost rodičů.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření ke kasační stížnosti

[8] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Podle § 858 nového občanského zákoníku je povinností rodiče pečovat o zdraví svého dítěte, ochraňovat jej, zejména jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Tuto povinnost správní orgány ignorovaly a zákonnou péči o dítě vyložily jako jakousi ochranu osobního majetku. Ze správních rozhodnutí vyplývá, že stát má jiné priority než chápat morální hodnoty a chránit rodinu či podporovat lásku k vlastním dětem. Je známý fakt, že je v současné době nedostatek zdravotnického personálu a s tím spojené problémy s obslužností sanitních vozů, na internetu je mnoho článků o opožděném příjezdu sanitky a jeho fatálních následcích. Stěžovatel chtěl tomuto předejít a ochránit své dítě, to nejcennější, co má.

[10] Stěžovatel nepřekročil nejvyšší povolenou rychlost po odjezdu z nemocnice, ale pouze při cestě za nemocnou dcerou, navíc nikoho při jízdě neohrozil, neboť úsek byl rovný a nebyl zde velký provoz. Pakliže správní orgány učitelku z mateřské školky nevyslechly, je naprosto spekulativní hodnotit situaci a okolnosti případu frázovitými klišé o vzdělanosti a zkušenosti učitelky, která dozajista věděla, co si počít, ačkoliv stěžovatelem popsany telefonát mluvil o úplném opaku. Učitelka ve školce byla zmatená, popisovala, že dcera silně zvrací, je malátná, bez barvy, volá otce, matku, a protože zavolat lékařskou pomoc by znamenalo, že by museli vyčkat příjezdu sanitky a poté by jeho dcera musela jet do nemocnice sama, jen s lékařem, pro dceru neznámou osobou, žádá učitelka, aby stěžovatel co nejrychleji přijel.

[11] Jediné, co pro stěžovatele zasahující policisté „vykonali“, bylo zdržování a mentorování, aniž by měli jakékoliv medicínské a faktické znalosti. To, že by se policisté zachovali jako lidé a sami by jej zavezli za použití majáku do školky a nemocnice, je něco, co je v logice chápání policistů a správního orgánu nutno považovat za „sci-fi“. Stěžovatel nesouhlasí se závěrem, že se jeho dcera nenacházela ve stavu bezprostředně ohrožujícím její život, neboť pakliže by tyto informace měl, zcela jistě by dopravní předpisy neporušil. Správní orgány ani soud nemají pochopení pro psychiku malého dítěte, pro něž je cesta sanitkou bez doprovodu blízké osoby traumatizující. Svou dceru následně převezl do nemocnice na dětskou pohotovost, v překladu „emergency“, je tedy zřejmé, že jednal v krajní nouzi. Ostatně jinak je řidičsky bezúhonný, což rovněž svědčí v jeho prospěch.

[12] Neprovedení výslechu učitelky ze školky a ostatních spolucestujících ve stěžovatelově vozidle znemožnilo řádně posoudit stav jeho mysli, když byl informován o zdravotních problémech dcery. Skutečnosti zjištěné výslechem policistů nehrají v tomto směru žádnou roli. Došlo k porušení § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným

zájmem a aby odpovídalo okolnostem případu. Rozhodnutí porušuje základní principy přestupkového řízení.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje s argumentací krajského soudu a trvá na správnosti svého rozhodnutí. Podle jeho názoru stěžovatel uvádí stejné námitky jako v odvolání a v žalobě, přičemž s jeho námitkami se jak on, tak krajský soud vypořádal.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[15] V první řadě je třeba uvést, že stěžovatel přehlíží, že na jeho tvrzení správní orgány reagovaly a jejich závěry krajský soud nakonec aproboval. Zde je třeba zdůraznit, že kasační stížnost je oprávněným prostředkem mířícím proti rozhodnutí krajského soudu (§ 102 s. ř. s.), a proto stížnostní námitky nemohou jen mechanicky kopírovat námitky žalobní, bez očividné reflexe argumentace krajského soudu. Stěžovatel tak musí svou argumentaci vztáhnout k obsahu napadeného rozsudku, jinak v této části není možné považovat kasační stížnost za přípustnou.

[16] Větší část kasační stížnosti však pouze téměř doslovně kopíruje žalobní námitky, které byly prakticky totožné také s námitkami uplatněnými v odvolání, aniž by reagovala na jejich vypořádání krajským soudem. Řízení o kasační stížnosti není pokračováním řízení o žalobě, ale samostatným řízením o mimořádném oprávněném prostředku proti rozhodnutí krajského soudu. NSS přezkoumává především rozhodnutí a postup krajského soudu, stěžovatel je proto povinen uvést konkrétní argumentaci zpochybňující závěry vyslovené v napadeném rozhodnutí krajského soudu (srov. např. rozsudky NSS ze dne 15. 2. 2017, č. j. 1 Azs 249/2016 - 38, bod [12], nebo ze dne 29. 1. 2015, č. j. 8 Afs 25/2012 - 351, bod 140.). V soudním řízení správním vymezuje hranice soudního přezkumu žalobce, resp. stěžovatel. Soud není povinen ani oprávněn nahrazovat jeho projev vůle, domýšlet za něj argumenty a vyhledávat na jeho místě možné vady napadeného správního či soudního rozhodnutí, není-li k jejich přezkumu vázán z úřední povinnosti (viz např. rozsudek rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, č. 2162/2011 Sb. NSS).

[17] Stěžovatel namítá nesprávné posouzení právní otázky a nedostatečně zjištěný skutkový stav, a to obecnými tvrzeními o nutnosti porušení dopravních předpisů z důvodu zhoršeného zdravotního stavu své dcery, o rodičovských povinnostech a o pochybení spočívajícím v nevyslechnutí učitelky z mateřské školky. Krajský soud mu však na všechny tyto námitky podrobně odpověděl a na s. 7 - 10 svého rozhodnutí obsírně vysvětlil, proč nejsou splněny podmínky pro uplatnění krajní nouze. Vysvětlil mu, jaké tři základní podmínky musí být pro jednání v krajní nouzi splněny a že jeho jednání těmito podmínkám nedostálo. Z tohoto pohledu pak lze konstatovat, že úvahy krajského soudu jsou v nyní posuzované věci dostatečně zřetelné a logické, přičemž nechybí detailní rozbor a vypořádání

pokračování

žalobních námitek; jedná se tedy o rozsudek přezkoumatelný, opírající se o konkrétní ustanovení zákona i relevantní judikaturu.

[18] Stěžovatel ve většině námitek v kasační stížnosti na toto vypořádání krajským soudem nijak nereaguje.

[19] S výjimkami dále uvedenými lze tedy konstatovat, že kasační argumentace pouze kopíruje (krajským soudem přezkoumatelně vypořádanou) argumentaci žalobní; touto částí kasační stížnosti se proto NSS nemohl dále věcně zabývat.

[20] Za jediné věcně projednatelné námitky lze považovat stěžovatelova tvrzení, že výroky o kompetentnosti a vzdělanosti učitelky v mateřské školce jsou frázovitá klišé, a dále že mělo být zohledněno, že stěžovatel rychlost překročil, když spěchal do nemocnice, nikoliv následně, když se z ní vracel.

[21] K námitce, že krajský soud poukázal na vzdělanost a kompetentnost učitelky navzdory telefonátu, který vypovídal o její bezradnosti a zmatenosti, musí NSS připomenout, že je zřejmé, že v případě skutečně akutních zdravotních problémů je třeba volat rychlou záchrannou službu. Ostatně z průběhu telefonátu, tak jak je zaznamenaný ve správním spisu a jak o něm rovněž vypověděl stěžovatel, vyplývá, že o zavolání rychlé záchranné služby byla mezi telefonujícími rovněž řeč a tato možnost byla zamítnuta z důvodu, že by do nemocnice musela stěžovatelova dcera jet sama, s neznámými lidmi. S kasační námitkou proto nelze souhlasit. Pokud by byl zdravotní stav dcery opravdu vážný, jistě by učitelka z mateřské školky nebo následně sám stěžovatel rychlou záchrannou službu přivolali. Obavy z neznámého prostředí či spekulace o možném nevhodném chování ke stěžovatelově dceři by totiž nemohly vyvážit nebezpečí výrazného zhoršení zdravotního stavu, které by dceři mohlo hrozit při prodlení se zavoláním záchranné služby. Ostatně stěžovatel sám poukazuje na svou otcovskou roli a povinnost o dítě pečovat a jistě by v případě opravdu závažných zdravotních problémů na zavolání záchranné služby trval. Jeho argumenty o případných selháních rychlé záchranné služby jsou ryze spekulativní, a pokud by hrozilo riziko z prodlení, jistě by k jejímu zavolání došlo. V projednávané věci došlo k ošetření stěžovatelovy dcery až zhruba po dvou hodinách od telefonátu ze školky, proto stěžovatel i učitelka v mateřské školce nejspíš nevyhodnotili riziko z prodlení jako příliš vysoké. Ačkoliv lze z lidského pohledu pochopit stěžovatelovy pohnutky, není možné přisvědčit jeho argumentaci, kterou se snaží prokázat odvracení přímo hrozícího nebezpečí. Ať už byla či nebyla učitelka mateřské školky zmatená či bezradná, v případě akutních zdravotních problémů dítěte by určitě rychlou záchrannou službu zavolala, případně by na jejím zavolání trval sám stěžovatel v průběhu telefonátu.

[22] NSS nemohl přisvědčit ani námitce, že by správní orgány při úvahách o spáchání přestupku měly zohlednit, že stěžovatel rychlost překročil pouze, když spěchal za nemocnou dcerou, a nikoliv poté. Okolnost, že kromě tohoto případu dopravní předpisy dodržoval, i okolnost, že spěchal za svou nemocnou dcerou (ačkoliv nebyly splněny podmínky pro uplatnění krajní nouze), mohou být okolností zohledněnou při stanovení trestu, ale nemohou jej ze spáchaného přestupku vyvinut. Uložený trest byl však zvolen na samé dolní

hranici zákonné sazby (ať už při stanovení výše pokuty či délky zákazu řízení motorových vozidel), ostatně proti jeho výši nic nenamítá.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek krajského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[24] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, proto by mu soud mohl přiznat náhradu nákladů řízení proti stěžovateli, avšak jemu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu je soud nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. května 2020

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu